

Consumerismul tehnologic și telefonul mobil

ÎN SPATELE ECRANULUI TĂU SE ASCUNDE O LUME ÎNTREAGĂ

Telefonul mobil a devenit obiectul cel mai personal din viața noastră. Îl folosim zeci de ore pe săptămână, îl schimbăm la 2-3 ani și îl considerăm indispensabil. Dar câți dintre noi știm cu adevărat de unde vine, cum a fost fabricat și ce se întâmplă cu el după ce îl aruncăm?

1. De ce contează?

Trăim într-o eră a consumerismului tehnologic accelerat. Anual, la nivel global, se vând aproximativ 1,4 miliarde de smartphone-uri. Durata medie de utilizare este de doar 2-3 ani, deși dispozitivele pot funcționa bine 5-7 ani. Rezultatul? În 2019, omenirea a generat 53,6 milioane de tone de deșuri electronice, conform unui raport ONU. Mai puțin de 20% dintre acestea sunt reciclate corespunzător.

2. Ce se ascunde în telefonul tău mobil?

Un smartphone modern conține peste 60 de elemente chimice din tabelul periodic. Printre cele mai importante se numără aurul, folosit în circuitele electrice și conectori, cobaltul, esențial pentru bateria Li-ion, cuprul, prezent în firele electrice și plăcile de circuit, litiul, care face posibilă bateria reîncărcabilă, aluminiul, din care este construită carcasa, și tantalul, utilizat în condensatori și microprocesoare.

Aceste materiale nu apar din neant. Ele sunt extrase din mine situate în unele dintre cele mai vulnerabile regiuni ale lumii, iar procesarea unora dintre ele generează deșuri radioactive.

3. Drumul global al unui smartphone

De la mină la buzunarul tău, un smartphone parcurge zeci de mii de kilometri. Materiile prime sunt extrase pe mai multe continente, transportate spre fabricile din Asia, asamblate în China, Vietnam sau Taiwan, distribuite global prin transport maritim și aerian, vândute în magazine sau online și, în final, aruncate după câțiva ani de utilizare.

Marii producători proiectează produsele în țările de origine, dar producția efectivă are loc preponderent în Asia, unde costurile cu forța de muncă sunt mai reduse. Există și excepții notabile, cum este cazul unor producători care încearcă să propună telefoane inteligente durabile și ușor de reparat.

4. Impactul real: mediu, oameni, societate

Impactul de mediu al unui smartphone începe înainte ca dispozitivul să fie pornit pentru prima dată. Amprenta de carbon a unui telefon nou este estimată la aproximativ 70 kg CO₂, echivalentul unui zbor dus-întors București-Londra. La aceasta se adaugă poluarea apei din zonele miniere, defrișările asociate extracției, emisiile generate de transportul global și, în final, deșeurile toxice rezultate din baterii, plăci de circuit și alte componente.

Dimensiunea socială este la fel de importantă. Muncitorii din fabricile de asamblare lucrează adesea cu salarii mici și în condiții dificile.

De asemenea, deșeurile electronice reprezintă un pericol invizibil pentru sănătatea mediului. Telefoanele vechi ajung adesea în depozite din țările în curs de dezvoltare, unde sunt „procesate” informal, eliberând substanțe toxice în sol și apă. Mercurul, plumbul și cadmiul din componente electronice contaminatează mediul pe termen lung.

5. De ce schimbăm telefonul mobil atât de des?

Industria tehnologică a construit un model de afaceri bazat pe înlocuirea frecventă a dispozitivelor. Lansările anuale ale noilor modele, însoțite de campanii de marketing uneori agresive, creează iluzia că telefonul vechi a devenit „depășit”. Actualizările de software încetinesc intenționat sau accidental dispozitivele mai vechi, reducând confortul utilizării. Presiunea socială și fenomenul FOMO (*fear of missing out*) amplifică dorința de a deține cel mai nou model.

La acestea se adaugă accesul greu și costisitor la servicii de reparații: bateriile sunt lipite, piesele de schimb sunt dificil de găsit, iar garanțiile nu acoperă reparațiile independente. Datorită acestor

dificultăți, un dispozitiv perfect funcțional este înlocuit pentru că are ecranul zgâriat sau bateria mai slabă.

6. Există alternative?!

Cel mai important lucru pe care îl poți face este să îți păstrezi telefonul mai mult timp. Fiecare an suplimentar de utilizare înseamnă aproximativ 70 kg CO₂ economisiți și resurse salvate. Dacă ecranul este spart sau bateria se descarcă rapid, există opțiunea reparării, adesea mai ieftină decât un dispozitiv nou.

De asemenea, telefoanele recondiționate, cunoscute și ca *refurbished*, reprezintă o alternativă viabilă: performanțe bune la prețuri reduse și impact semnificativ mai mic asupra mediului.

Atunci când vine momentul să renunți la un telefon vechi, nu îl arunca la gunoi. Predă-l în punctele de colectare DEEE (Deșeuri de Echipamente Electrice și Electronice), disponibile în marile magazine de electronice și la operatori specializați precum Ecotic.

Inițiativa europeană *Right to Repair* obligă producătorii să asigure piese de schimb și instrucțiuni de reparare pentru dispozitivele lor, un pas important spre o industrie mai responsabilă.

7. Întrebări de reflecție

- Când ai schimbat ultimul telefon, a fost pentru că nu mai funcționa sau pentru că îți doreai ceva mai nou?
- Câți ani crezi că ar putea rezista un smartphone dacă ar fi proiectat pentru durabilitate?
- Ești dispus să plătești mai mult pentru un produs fabricat etic?
- Știi unde poți recicla telefonul vechi în orașul tău?

**Cofinanțat de
Uniunea Europeană**

8. Resurse utile

- Pentru a afla mai multe despre impactul deșeurilor electronice, consultă *Raportul Global E-Waste Monitor*, disponibil la <https://ewastemonitor.info/>.
- Dacă ești interesat de alternative sustenabile, vizitează website-uri ale producătorilor care încearcă să pună la dispoziție telefoane mobile inteligente fabricate (mai) responsabil.
- Punctele de colectare DEEE din România sunt enumerate pe <https://www.ecotic.ro/>.

